

УДК 378.637.017.92:378.22

**ДО ПРОБЛЕМИ ОДУХОТВОРЕННЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ МАГІСТРІВ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ****Тамара Тюріна*, Микола Євтух******Національний університет "Львівська політехніка"**вул. С. Бандери, 12, 79013 Львів, Україна****АПН України, вул. Артема, 52а, 4053 Київ, Україна*

Розглянуто людину як єдність космічної і земної форм життя, активну одиницю Всесвіту, яка живе і розвивається за його духовними законами; висвітлено роль духовного саморозвитку у процесі еволюції людини, гармонізації суспільного життя і поступу людства; обґрунтовано актуальність введення інтегрованих спекурсів духовного спрямування для магістрів вищої школи.

Ключові слова: духовні закони Всесвіту, еволюція та інволюція людини, духовне самоформування, морально-духовне оздоровлення суспільства.

Згідно з новою науковою парадигмою світобудови (теорія фізичного вакууму і торсійних полів Г. Шипова-А. Акімова) один із головних принципів існування Всесвіту – це голографічний принцип енергоінформаційної єдності усього суцього. Суть його полягає у тому, що все у Всесвіті перебуває у енергоінформаційному взаємозв'язку, взаємодії, взаємообміні та взаємовпливах, отже, найменша його частинка містить повну голографічну інформацію про весь Всесвіт.

Результати останніх досліджень сучасних вітчизняних науковців А. Васильчука (новітня концепція тонкоматеріальної структури людини та її взаємозв'язків з Космосом) [3] і Т. Шубейкіної [9] свідчать, що людина, будучи єдністю космічних і земних форм життя, є невід'ємною активною одиницею світобудови, його важливим голографічним структурним компонентом.

Закон еволюції – це один із фундаментальних законів існування Всесвіту. В еволюційному русі перебуває весь Всесвіт, уся світобудова: в постійному процесі сходження від недосконалого, низького рівня розвитку до вищого, досконалого. На думку дослідників, еволюція людини у світобудові невіддільна від долі космічного розвитку, вона нерозривно пов'язана з еволюцією усього людства, Землі, Всесвіту, тому що на енергетичному рівні ми усі – єдине ціле.

Всесвіт побудований таким чином, що людина еволюційно духовно розвиватиметься лише у тому випадку, якщо житиме в гармонії з космічними законами, своїм внутрішнім духовним еством.

Будь-яка людина може перебувати як на еволюційному, так і на інволюційному шляху розвитку. Якщо людська особа обрала інволюційний шлях, порушуючи космічні закони, і не живе за духовними принципами, то вона “випадає” з цього космічного еволюційного руху, і сама себе прирікає на виродження, моральну деградацію, саморуйнування та самознищення.

Ми перебуваємо у живому Всесвіті, де усі речі взаємопов'язані і взаємозалежні. І відповідно за законів вседності усього суцього всі процеси, що відбуваються на планеті, є відображенням космічних процесів. З огляду на це їх слід розглядати у контексті з прямим розвитком Всесвіту.

Отже, світобудова – це єдина система, що функціонує за єдиними космічними законами. Вселенські закони діють як в людині (мікрокосмі), так і у Всесвіті (макрокосмі).

Як стверджують сучасні вчені, ми живемо у перехідний період, коли наша планета і людство вступають у нову епоху універсальності і синтезу, епоху духовної свідомості, духовного буття, і, відповідно, людина починає новий етап свого еволюційного розвитку. Характерною ознакою цього перехідного еволюційного етапу, періоду, коли вирішується доля людства, є поява якісно нових вогненних духовних очищувальних енергій, що міцним потоком прямують до Землі з Космосу, кожен рік зростаючи у своїй силі.

Планету в цей перехідний період очікують різноманітні геологічні та екологічні катаклізми і катастрофи, а людство – різні соціальні потрясіння, духовні перетворення, світоглядні кризи, які неминуче з'являються в такі вузлові, переломні періоди. Зокрема, у Живій Етиці з цього приводу зазначається, що сучасний світ переживає ті переломні, складні періоди, якими знаменувалися усі рішучі моменти в історії людства. Періоди руйнування, очищення передують періодам будівництва, творчості, оновлення, “найбільш дивовижні переродження здійснюються вогняними явищами. Світ земний перетворюється лише Вогнем. Без прояву Вогню не приступимо до оновлення” [1, с. 50]. Цей космічний вогонь, йдеться у вченні Живої Етики, повинен врятувати планету, очистивши її від різного смертоносного бруду.

Ці якісно нові енергії космічного вогню знаменують собою початок нової духовної епохи на Землі. Вони, з одного боку, виконують очищувальну функцію (на духовному, ментальному, емоційному і фізичному планах), а з іншого, – активно сприяють пробудженню, зміні, розширенню та космізації свідомості кожної окремої людини.

В наш час людина стає відкритою для космічних енергій, космічного вогню. І цей вогонь простору, або космічний вогонь, виявляє справжню внутрішню сутність кожної людини. Його вплив (благодатний чи руйнівний) залежить від стану свідомості людини, рівня розвитку її духовності. На цей феномен вказувала ще О. І. Періх у 20–30-х роках ХХ століття у вченні Живої

Етики. За словами дослідниці, тільки витончений організм високодуховної людини зможе сприйняти, витримати ці енергії вогняної стихії, які сприяють її очищенню та подальшому духовному зростанню. У Агні-Йозі застерігається: “Хто не прийме Вогняного Хрещення, хто не піде за Началом Світла, той піде у хаос розкладання” [1 с. 18]

Різко підвищується частота вібрацій космічних потоків, змінюється спектр космічних випромінювань і організм людини, який не відповідає духовно-енергетичним нормам нової епохи, згорає під впливом невідомих космічних енергій та випромінювань, про що попереджала нас ще у 30-х роках ХХ ст. Агні-Йога.

Аналогічну думку ми виявляємо і в деяких сучасних дослідників. Зокрема, за словами Ю. Кучерова, люди, вібрації яких не збігаються з новими енергіями, приречені на самознищення переважно через онкологічні, серцево-судинні захворювання, туберкульоз, що мають у своїй природі вогняну основу [4, с. 136].

Наш час – це підведення підсумків еволюції, коли кожна окрема людина і людство загалом повинні скласти іспит на духовну зрілість у процесі переходу на новий етап еволюції.

І у цей загальнолюдський перехід з однієї епохи в іншу кожен житель Землі стоїть перед усвідомленим вибором, дилемою: чи увійти у нову епоху духовної свідомості, намагаючись жити за духовними принципами, чи, навпаки, йти шляхом самознищення та саморуйнування і піти у небуття. Людина підійшла до тієї межі, за якою вона мусить змінитися, трансформуватися, перейти на якісно новий рівень існування – духовний. Для цього необхідно зробити якісний стрибок до власного одухотворення, виробити нові світорозуміння та світогляд на духовній основі, які б більше відповідали духу третього тисячоліття.

Отже, зміна епох визначила актуальність проблеми морально-духовного стану людства, яке, за своїм значенням, може відіграти вирішальну роль у подальшому розвитку планети.

Актуальність проблеми формування духовності особистості загострилася і у зв'язку з тим, що, на думку багатьох дослідників, саме від ступеня розвитку духовності людини залежить рівень досконалості і гармонійності людського суспільства, навколишнього середовища. Мислителі різних епох акцентували на значення і духовного саморозвитку як для удосконалення особистості, так і для поступу суспільства. На цей феномен вказують видатні мислителі минулого і сучасні вчені: Г. Сковорода, Я.- А. Коменський, П. Юркевич, П. Куліш, Шрі Ауробіндо Гхош, Л. Толстой, М. і О. Реріхи, М. Бердяєв, С. Франк, К. Ціолковський, В. Вернадський, О. Чижевський, А. Швейцар, М. Хайдеггер, Е.Фром, Т. і В. Тихоплав, В. Поляков, А. Дмітрієв, Г. Дульнев, Г. Грабовий, І. Підласий, В. Ульшін,

А. Васильчук, Г. Шевченко, М. Євтух, Т. Шубейкіна, М. Гончаренко, О. Марусенко тощо

Думку про те, що гармонія суспільних відносин, гуманізм, досконалість суспільства базуються на духовній основі кожної людини і що людина, як духовна істота, здатна перетворити весь суспільний устрій знаходимо у російській та українській релігійній філософії ХУІІІ–ХІХ ст.

Зокрема, спроби визначити пріоритетну роль впливу духовної складової особистості на формування суспільних відносин наявні у духовній спадщині Г. Сковороди, М. Гоголя, П. Юркевича, П. Куліша та інших.

Ця думка також відображена у східних духовно-філософських та езотеричних вченнях, зокрема Інтегральній Йозі, Агні-Йозі. Зокрема, О. Реріх стверджувала: “Удосконалюючи себе, ми вдосконалюємо світ”. Згадаймо і біблійне: “Спасися сам, і довкола тебе спасуться тисячі”.

Про те, що нове високодуховне суспільство можливе лише за умови формування високодуховної людини, свого часу писав М. Бердяєв, визначаючи, що саме людина повинна організувати суспільство і світ, і ці організації будуть залежати від того, яка людина, який її дух [2, с. 161].

За твердженням С. Франка, людина одержує від Бога прагнення й сили до морально-духовного вдосконалення себе і світу. І не можна не погодитися з його думкою про те, що, коли суспільне життя втрачає свою божественну, духовну основу, воно не просто занепадає, а набуває характеру сили, здатної її занепасти.

Аналогічну думку ми виявляємо і у сучасних вітчизняних дослідників (А. Комарової, І. В. Ульшина, Г. Шевченко, Е. Євтуха, О. Марусенко та ін.), які вважають, що занепад духовності веде до загальної деградації людини, суспільства і всього людства.

Відомий сучасний вітчизняний вчений І. Підласий, зазначаючи про значення повернення до духовності, її відродження для виживання і збереження людства у планетарному масштабі, пише: “Світ гине, тому що став бездуховним. Сучасна духовна криза найглибша, найстрашніша, бо це криза першого порядку. Негаразди економічні, навіть екологічні можна ще якось здолати, якщо опертися на духовність. Без духовності порятунку немає. Вихід з кризового стану суспільства - духовне оновлення, духовне відродження, мета якого – повернення до споконвічних основ людського існування... духовність є понад усім, вона в основі людського життя” [5, с. 3]

Отже, духовне пробудження і розвиток людини здатні, на думку багатьох учених, перетворити не тільки весь суспільний устрій, але й навколишній світ.

Відродженню духовності в суспільстві, формуванню високодуховної особистості присвячені ініціативи, державні постанови керівництва країною і Міністерства освіти і науки України.

Вихідні концептуальні засади щодо формування духовності особистості ґрунтуються на засадах таких нормативних документів України, як Конституція України, Національна доктрина розвитку освіти, Закон України “Про охорону дитинства”, Указ Президента України “Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового життя громадян” від 27 квітня 1999 року № 456/99, Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Національної програми патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства” від 15 вересня 1999р. № 1697, Програма діяльності Кабінету Міністрів “Назустріч людям” від 04. 02. 2005 р. тощо. У цих документах зазначено, що проблема духовності, духовного розвитку людини і суспільства є однією із пріоритетних і вимагає значної уваги з боку держави, першочергового дослідження і розв’язання.

Державна національна програма “Освіта”, що є стратегічною основою національного виховання в Україні, визначила одним із провідних завдань «перетворення системи моральних та духовних цінностей у важливий чинник виховання та відродження духовності українського народу.

Згідно з актуальними вимогами і Болонською декларацією, особливу увагу в навчально-виховному процесі треба приділяти проблемам духовного виховання, самовиховання та розвитку особистості.

Отже, головний напрям розвитку людства – це підвищення його духовності. Тож одне з головних завдань сучасної освіти – формування високодуховної людини, позитивна енергетика якої сприятиме гармонізації та одухотворенню навколишнього світу. Зважаючи на це, важливе завдання, що постало перед освітою XXI століття, – це формування високодуховної особистості, яка б жила і діяла відповідно до універсальних законів Землі та Всесвіту, що відповідають потребам національного розвитку і збігаються з цінностями та ідеалами світового культурного руху. Для цього необхідно гуманізувати та одухотворити всю навчально-виховну систему, розробити психолого-педагогічні шляхи привнесення духовного первеню як у свідомість кожної окремої людини, так і суспільства, визначити та теоретично обґрунтувати зміст, шляхи та чинники формування духовності особистості. Однак неможливо одухотворити людину ззовні, вона сама повинна прийти до усвідомлення, що духовний саморозвиток, самовдосконалення є найважливішою умовою не тільки збереження, виживання, але й подальшої еволюції людини і поступу людства. Для цього необхідне усвідомлене прийняття кожною особистістю вічних духовних цінностей та ідеалів, необхідно сформувати у молодого покоління внутрішню потребу, прагнення до сталого духовного самовиховання, озброїти сучасну молодь знаннями щодо власного духовного самопізнання та самовдосконалення.

Проблему формування духовності особистості треба розглядати як органічну, невід'ємну складову нової вітчизняної парадигми освіти та виховання студентської молоді. Бо саме духовний потенціал студентства є одним із найважливіших чинників морально-духовного оздоровлення та відродження українського суспільства. Проте, на жаль, досі ми не виявили праць, у яких би була порушена проблема теоретичного і методологічного обґрунтування введення інтегративних спецкурсів духовного спрямування для студентів-магістрів психолого-педагогічного профілю. На нашу думку, актуально та доцільно ввести у зміст навчальних планів підготовки магістрів психолого-педагогічного профілю як майбутніх викладачів вищих навчальних закладів цикл інтегрованих спецкурсів духовного спрямування, призначення яких – озброїти майбутніх викладачів теоретичними знаннями щодо духовного самоформування особистості.

Зокрема, спецкурс “Основи духовної педагогіки” [6, с. 245–257] є органічним продовженням курсів з психології і педагогіки. Це комплексна, духовно-наукова дисципліна, в якій одночасно використовують концепції, теорії, поняття і методи релігійних, духовно-езотеричних філософських джерел, сучасної науки як єдиної галузі знань, за принципом синкретичного взаємодоповнення. У запропонованому спецкурсі робиться спроба проаналізувати, узагальнити та систематизувати роз'єднані знання щодо сутності природи цілісної людини (в органічній єдності її духу, душі та тіла), змісту та етапів її духовного становлення.

Мета спецкурсу “Шляхи духовного формування особистості” [7, с. 96–103] – простежити взаємозв'язок фізичного та духовного виховання і самовиховання у контексті розвитку особистості; проаналізувати зміст, шляхи та чинники душевного виховання та самовиховання людської істоти; розглянути питання духовного саморозвитку людини.

Спецкурс “Феномен інтуїції з погляду сучасної науки” [8, с. 105–113] спрямований на самопізнання своєї духовної, космічної складової, на розкриття та актуалізацію власних інтуїтивних можливостей. Феномен інтуїції розглядають як форму духовного пізнання; розкривають природу творчої інтуїції, її роль у науковому пізнанні, духовному самопізнанні та професійній самореалізації, аналізують психічні механізми інтуїтивного процесу; висвітлюють умови, шляхи та засоби розвитку інтуїтивних можливостей особистості.

Вищезазначені спецкурси, на наш погляд, озброюють студентську молодь не тільки теоретичними знаннями щодо духовного становлення особистості, гармонізації її духу, душі й тіла, але й вміннями духовного самопізнання та самовдосконалення.

Одним із найважливіших джерел поступового одухотворення людини, суспільного життя і людства загалом є вищий навчальний заклад, зокрема

магістратура і аспірантура, що готують майбутніх викладачів вищих навчальних закладів, які несуть духовні знання молодому поколінню.

Введення у програми спецкурсів духовного спрямування, на наш погляд, є важливим шляхом формування одухотвореної людини третього тисячоліття.

Зважаючи на важливість проблеми дослідження, до першочергових завдань сучасної вищої школи належить наукове обґрунтування та розробка відповідних спецкурсів для магістрів, вважаючи на їхню спеціалізацію за фахом.

1. *Агни - Йога*. В бт. Т.4. Мир Огненный. М., 1992.
2. *Бердяев Н.* Человек и машина // *Вопр. философии*. 1989. № 2. С. 143–162.
3. *Васильчук А.* Атлас функціональної анатомії тонко матеріальних тіл людини. Львів, 2005.
4. *Кучеров Ю.* Влияние мускуса на психоэмоциональное и физическое состояние человека // *Тези доп. наук.-практ. конф. "На шляху до синтезу філософії, релігії і науки"*, 16-17 берез. 2007 р., Львів, 2007. 136–139.
5. *Підласий І.* Повернення душі // *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. Зб. наук. пр. Вип. 3. Луганськ, 2004. № 3. С. 3–17.
6. *Тюріна Т.* Духовна педагогіка: витоки, сутність і перспективи розвитку: Монографія. Львів, 2005.
7. *Тюріна Т.* Шляхи духовного формування особистості. Книга для педагогів, психологів, філософів. Львів, 2006.
8. *Тюріна Т.* Феномен інтуїції. Книга для педагогів, психологів, філософів. Львів, 2006.
9. *Шубейкина Т.* Библия и спираль развития жизни. Донецк, 2004.

**TO THE ISSUE OF SPIRITUALIZATION OF THE MASTERS'
STUDENTS CURRICULUM EDUCATION (SPECIALIZATION IN
PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY)**

Tamara Tyurina*, Mykola Yevtukh**

** National University "L'vivska Politechnika"
S. Bandera Str., 12, UA -79013 L'viv, Ukraine*

*** Academy of Pedagogical Science of Ukraine
Artema Str., 52a, UA – 04053 Kyiv, Ukraine*

Human being is considered as a unity of cosmic and earthly forms of life, an active component of the Universe, who lives according to its spiritual laws. Thus,

the authors of the article define the role of spiritual self-development in a person's evolution process, social life harmonization and the mankind's progress. They substantiate the urgency to introduce new specialized spiritual courses to the curriculum of Master's Degree student.

Key words: spiritual laws of the Universe, evolution and involution of a person, spiritual self-formation, moral and spiritual sanitation of society.

К ПРОБЛЕМЕ ОДУХОТВОРЕНИЯ СОДЕРЖАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ МАГИСТРОВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ

Тамара Тюріна*, Николай Евтух**

**Национальний университет „Львовская политехника”
ул. С. Бандери, 12, 79013 Львов, Украина*

**АПН Украины, ул. Артема, 52а, 4053 Киев, Украина

Рассмотрен человек как единство космической и земной форм жизни, активная единица Вселенной, которая живет и развивается по ее духовным законам; освещена роль духовного саморазвития в процессе эволюции человека, гармонизации общественной жизни и поступи человечества; обоснована актуальность введения интегрированных спецкурсов духовного направления для магистров высшей школы.

Ключевые слова: духовные законы Вселенной, эволюция та инволюция человека, духовное самоформирование, морально-духовное оздоровление общества.

Стаття надійшла до редколегії 22.05.2008

Прийнята до друку 09.10.2008